

Posamezna številka 6 vinarjev.

"DAN" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 2. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Izvozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Zenska kot poslanec.

Gibanje za žensko volilno pravico. — Volitev na Češkem. — Mladoboleslavski kandidatura. — Vikova-Kunetická v ožji volitvi. — Vprašanje češkega deželnega zbora.

V prejšnjih časih ni nihče mislil na to, da bodo nekoč tudi ženske kandidirale v razne javne zastope, v deželne in državne zbornice. Zato je le malokje izrečno povedano, da ženska ne sme biti poslanec. Zadnji čas pa so se ženske povzdignile do tega, da zahtevajo enake politične pravice, kakor jih imajo moški.

V nekaterih severnih deželah so to že dosegle n. pr. na Finskem, na Švedskem, na Danskem. Tam so ženske tudi v raznih občinskih zastopih, in kakor se piše — so povsod prav delavne. Velik boj bijejo žene za svoje pravice na Angleskem. Saj listi neprestano poročajo o naravnosti držnih nastopih sufragetk.

Pri nas je žensko gibanje najbolj močno razširjeno na Češkem. V Avstriji niso smele biti ženske niti članice političnih društev. Pred dobrim letom so ženske v tem oziru dobile svoje pravice. Glavni boj pa vodijo ženske za žensko volilno pravico. O tem smo poročali letos ob priliki dunajskega ženskega shoda.

Od ženske volilne pravice pa je še velik korak do tega — da postanejo ženske tudi — poslanke. Tudi v tem oziru so dale Čehinje prve dober zgled.

Čehinje so nastopile doslej že pri dveh volitvah in je dobila njih kandidata gospodičina Tumova lepo število glasov.

Letos pa se jim je posrečilo doseči — da bo na Češkem izvoljena prva žena v Avstriji kot deželni poslanec.

V mladoboleslavskem okraju je bilo po smrti mladoboleslavke politika dr. Varl Škarde treba nadomestnih volitev. To priložilo so porabile Čehinje, da so pritisnile na stranke, češ da naj se v tem okraju postavi ženska kandidata. Češke ženske namreč pridno delajo pri političnih strankah, zato so morale tudi stranke vpoštevati njih zahteve.

Mladoboleslavski stranka je bila torej prisiljena, da je proglasila v mladoboleslavskem okraju znano pisateljico Vikovo-Kuneticko za kandidata. Čehinje so šle z vneto v boj za žensko kandidatura, ker je šlo za to, da se enkrat tudi v Avstriji zgodi nekaj nezastopljivega in da ženska postane poslanec.

V mladoboleslavskem okraju z žensko kandidatura niso bili popolnoma zadovoljni, zato je tam kandidiral na svojo roko mladoboleslavski župan Mlade Bolestave, dr. Matoušek. Čehinje so bile seveda hude na Matouška, da moti njih delo, toda ustrašile se niso. Pa tudi drugi niso bili popolnoma zadovoljni s kandidatkjo Vikovo-Kuneticko — češ da je mladoboleslavka in premalo napredna. Zato so t. zv. naprednjaki in socialni demokrati postavili še eno kandidata gospodičino Máchovo.

V torko so bile volitve, ki so budile veliko zanimanje. Konec je bil sledeči: Vikova-Kunetická je dobila 840 glasov, Matoušek 769 glasov, Máchova 415 glasov. Iz tega sledi, da bo ožja volitev med kandidatkjo Vikovo-Kuneticko in kandidatom Matouškom. Ker je pričakovati, da bodo oni, ki so dali svoje glasove Máchovi, pri ožjih volitvah volili Vikovo-Kuneticko — je zagotovljena prva ženska zmaga na Češkem.

Sedaj pa pride drugo vprašanje, ali bo deželni zbor sprejel ženo — poslanko v svojo sredo. Češki deželni volilni red nikjer ne do-

loča, da morajo biti vsi poslanci moškega spola, iz česar se da sklepati, da je tudi ženska lahko češki deželni poslanec.

Stvar je zelo zanimiva in bi bilo prav, da bi se naše Slovence tako zavedale svojih pravic. Za celo Avstrijo je torej prvi slučaj, da je dobila ženska pri deželnozbornih volitvah večino in to kaže na visoko kulturo češkega naroda, pa tudi na zavednost češkega narodnega čustva.

Danes popoldne vsi k sokolski veselici v Šiški! Vrš se v gostilni pri Štepicu.

Predlog za ljubljansko meščansko šolo, učiteljstvo in Jeglič.

V zadnji seji občinskega sveta je občinski svetnik ravn. Dimnik podal predloge glede meščanske šole v Ljubljani. Predlogi se glase: 1. Vis. c. kr. deželna vlada se naprosi, da izposluje s posebno vladno predlogo pri deželnem zboru izpremembo člena IX. zakona z dne 19. decembra leta 1874., drž. zak. št. 37, po katerem imajo vse stroške za meščanske šole nositi šolski okraj, v tem smislu, da bi se tudi meščanske šole postavile na normalno-šolski zaklad.

2. Poslopije za III. mestno šolo naj se sežida — ako mogoče — tako razsežno, da se v njem prej ali slej nastani tudi deška meščanska šola.

3. Učiteljem in učiteljicam, ki imajo izpit za meščanske šole, naj se s 1. oktobrom 1912. l. dovolijo personalne doklade a 200 K na leto — in sicer za čas, dokler ne dobe službe na meščanski šoli. Ta doklada se ne vstjeje v pokojnino.

Ti predlogi so bili sprejeti v šolskem odseku in g. Dimnik jih je predlagal. Potem pa se je priglasi k besedi obč. svet. Jeglič: Meni ni čisto nič znano, da bi bili v šolskem odseku sprejeti imenovani predlogi in zato zahtevam, da pridejo na glasovanje sklepi odseka, v katerih se predlaga, da se izplačajo nagrade vsem onim učiteljem, ki poučujejo v višjih treh razredih (6., 7. in 8. razr.).

Po teh besedah je začel Štefe delati rumel in je kričal: Aha, vidite, vidite itd. Kratko burno debato je zaključil podžupan dr. Triller s tem, da je poročilo iznova oddal šolskemu odseku. Stvar je bila taka: V šolskem odseku so se sprejeli gorenji trije predlogi in k tretjemu predlogu je stavil Jeglič dodatno, naj se da doklado vsem učiteljem višjih treh razredov (6., 7. in 8. razreda). Načelnik odseka je rekel, naj to v občinski seji Jeglič predlaga. Jeglič je pri tem kimal. V občinskem svetu pa je začel kričati, da Dimnikov predlog ni bil sprejet v šolskem odseku. Resnica je torej ta, da je občinski svetnik Dimnik imel predlagati le doklado za učitelje, ki imajo izpit za meščanske šole — Jeglič pa za vse učitelje višjih treh razredov. Jeglič pa je rekel, da nič ne ve, da ima on predlagati. Značilno pri tem je to, da klerikalci, ki so v državnem in deželnem zboru proti učiteljstvu, hočejo od Ljubljane, naj da doklade. To je vendar stvar dežele, saj ima ona skrbeti za učiteljstvo. Tisti Jeglič, ki v svo silo dela proti učiteljstvu in podpira klerikalce — se je na zvit način izmazal, ko je imel izpolniti svojo nalogo.

Jeglič si je namreč mislil, ako predlagam, mi bodo rekli, zakaj dežela ne izpolni svoje dolžnosti — ako pa ne predlagam — bodo rekli, zakaj ne izpolnim dolžnosti — do svojega stanu? Da se je izmazal iz vseh zadržev in težav — je napadel poročevalca in klerikalni tovariši so mu seveda pomagali. Predlog za meščansko šolo pride zopet na vrsto — in klerikalci bodo zopet lahko pokazali svojo vneto za šolo in učiteljstvo.

POLITIŠKA KRONIKA.

UMIRAJOČI LEV.

Dogodkov v večerajšnji seji ogrske poslanske zbornice ni mogel nikdo bolje karakterizirati nego ravno grof Tisza, ki je povzročil v parlamentu scene, ki se doslej še niso dogodile nikjer med civiliziranimi ljudmi! Govoril je proti obstrukciji in rabil perfidne besede, ki jih je zmožen le bečar najnižje sorte: »obstrukcija, ki je postala že kronična bolezen, je vzrok, da govori v Avstriji od državnega uradnika pa do zadnjega jugoslovanskega čevljarja vsakdo o Ogrski kot umirajočem levu. Zato je skrajni čas, da dobi Ogrska zopet svoje pravice do samoodločitve v treh vprašanjih.« Te besede je govoril grof Tisza, oni Tisza, ki je par trenutkov pozneje klical v pomoč armado, žandarmerijo in policijo, da z brahijalno silo izbojuje proti opoziciji boj, ki bi se moral izvajevati v parlamentarnem tonu. Cela armada policajev je metala opozicijske poslance iz zbornice, proti Tiszi so padali izrazi, ki so pokazali, kako mnenje ima velik del ogrskega naroda o bečarskem grofu. In ravno s tem svojim postopanjem je ogrska vlada s svojo parlamentarno večino in nevednim predsednikom dokazala, da ima prav tudi zadnji jugoslovanski čevljar, kakar imenuje to necivilizirano bando umirajočega leva, kajti tudi zadnji jugoslovanski čevljar, ki deluje v javnosti, se ne bi spozabil, da bi reševal parlamentarno vprašanje s policaji, bajoneti in puškami. To je mogoče le v deželi take korupcije kot je ogrska, v deželi, ki pošlje v parlament kot svoje zastopnike take ljudi, ki podpirajo osebo, kakor je Tisza. — V ogrskem državnem zboru je torej sprejeta brambna reforma v vseh treh čitanjih, sprejet je torej velevažni zakon. Vprašanje pa je, kako spoštovanje more imeti ljudstvo pred zakonom, ki ga je omogočila oborožena moč! Ali more ljudstvo spoštovati zakon, ki je bil sprejet s pomočjo nasilja, vnebovpijočih nezakonitosti, ali more ljudstvo upoštevati v tem zakonu voljo naroda po svojih zastopnikih, ki jih je neveden predsednik pustil s policaji pometati iz zbornice. In kako stališče zavzame avstrijska zbornica k temu nasilju? Ali more sprejeti mirno nase sramoto, da sprejme brez ugovora ono predlogo, ki je doživela v sestrski korporaciji tako usodo? Ali more mirne vesti izročiti tak zakon petom vlade najvišji sankciji? Ali pa more tudi vlada tak zakon predložiti sankciji? To so vprašanja, ki tvorijo v avstrijskem parlamentu dnevni razgovor! Ogrska je dala vzgled, ali se nazadnje v kritični politični situaciji v Avstriji ne najde tudi vlada, ki bo na enak način nastopila proti reprezentantom prebivalstva. Ako sedaj avstrijski parlament ne zavzame svojega glasu proti dogodkom v ogrskem parlamentu, kje se dobi pozneje korporacija, ki bi se zavzela za avstrijski parlament, ako ta molči, ko je vendar njegova prva in najbližja dolžnost, da zavzame svoje stališče napram nasilju in nezakonitosti.

Kak ugled naj uživa sedaj država, ki izjavlja, da je brambna reforma njena življenska potreba, a si mora tak zakon izvajevati s silo in protizakonitostjo. Kak pomen ima na ta način parlamentarizem, ustava in zakon, ako izvede policija z brahijalno silo tekom par ur vsak zakon, a pri tem tepta zakon in pravico. Ali se more potem govoriti še o kulturni državi, o ustavi, o temeljnih zakonih.

Ogrska je žalosten vzgled, ki kaže tudi avstrijskemu parlamentarizmu najobupnejšo bodočnost. Zato pa je dolžnost avstrijskega parlamenta, da spregovori tako besedo, ki bo že vnaprej onemogočila vsak tak poskus nasilja in nezakonitosti.

S prezirno pa gleda danes svet na tega umirajočega leva, ki pa po zadnjih dogodkih ni več lev, temveč hijena, ki si je nadela kožo poginulega leva, da bi vzbujala strah, vzbuja pa le zaničevanje in splošno preziranje.

Danes 6. maja ob vsakem vremenu velika vrtna veselica

šentpeterske podružnice C.M.D.

na vrtu hotela „ILIRIJA“.

DOPISI.

Iz Breznice na Gorenjskem.

Prosim g. urednih, da tudi od nas sprejmete nekoliko novic, ker se le malo kdaj kaj izve od našega kraja. — Pri nas so bile županske volitve potrjene, pa le zato je bilo tako, da je za našo črno žlahto boljše, imamo novega župana, ki je jako visok, zato pa pri ljudstvu le malo priljubljen in ni čez 15 ljudi v občini, da bi ga iz srca radi imeli, ker ni župan za blagor ljudstva, ampak le za lasten žep. Ako le more — vsakemu slabo napravi. — Za podžupana smo tudi zopet dobili moža od črne žlahte, ki ima v lastni hiši toliko veljave, kakor muha v juhi. Zato se pa tako slabo gospodari z občinskim denarjem: staro šolo so prodali za 3000 K, ki je velika stavba, zdaj imajo notri »Katoliški dom« zdaj pa morajo zopet novo šolo zidati, ki bo stala gotovo 20.000 kron, ker niso pred 8 leti vedeli, da se bode potrebovala in takrat bi bili lahko staro šolo za ubožno hišo ohranili, črna žlahta pa je hotela, da se prodaja. Pri nas v naši občini nimamo nobene okrajne ceste, je ravno tako kakor je Vič pri Ljubljani, na Viču nič ne plačujejo za okrajno cesto, pri nas 3000 kron na leto. Pri nas nimamo nobenega pametnega človeka v občinskem odboru, ker kadar so občinske volitve, se le povprašujejo, kjer je kak nevednež, da bo potem lažje z občinsko upravo. Pri nas v naši občini se tudi dela »Deželna elektrarna« pa se tako slabo dela, da bode komaj v petih letih zdelana. Dela le 12 ljudi. Dr. Lampe že dobro ve, zakaj se ne dela. Zato ker bodo približno v enem letu deželne volitve in takrat bi bilo preveč defecita, ker je samo odškodnina stala okrog en četr milijona kron. In še nekaj: letos je bilo hroščvo leto in so bili ljudje pri nas prisiljeni, da so jih nabrali vsak eno gotovo mero škafov. Deželnemu odboru bi se svetovalo, da bi prihodnje hroščvo leto napovedali sveto vojno za hrošče, ako bi za vsako mero (mernik) hroščev, eno dušo iz vic rešila, bi naše tercijalke popolnoma uničile to golazen, ali pa ko bi vsak človek za mero hroščev dobil popolnoma odpustek — potem bi iskala s pastirjem pod njo, okrog nje, toda listek je zginil, kakor bi bil padel v vodo.

Stefčev se je jezno oziral okrog.

»Za zlodja, nemara pa ga je ta požrl!« je rekel ter pogledal strogo bivola.

Bivol, kakor bi bil razumel, da ga sumničijo tatvine, je široko odprl penast gobec, iz katerega pa je molela zgolj sežvekana trava.

Stefčev je bil ves iz sebe. Nikakor si ni mogel pojasniti, kam se je zgubil oni košček papirja.

»Brezdvomno ga je izpustila ta škrtica nekje na livadi,« in oba s Kostom sta sklonjena jela iskati papir po travi.

Marica se je kmalu zbrihtala. Prvo, kar je učinila, je bilo, da si je segla v nedrije. Na to se je prestrašena zjokala, ker ondaj ni našla ničesar.

Vstala je in jokaje na glas odšla.

Stefčev in pastir sta dolgo iskala. Končno se je Stefčev z urnimi koraki napotil proti mestu. Brezdvomno je našel listek. Korakajoč mimo Rade, je rekel z zverinskim pogledom: »Se danes zagledamo njegovo glavo natak-njeno na kol!«

Rada, potrta s tolikim nemir, je obstala na mestu kakor prikovana. Stajka je stala nepremično pred bivolo. Ona je razumela Radin strah, toda ni se mogla dovolj načuditi, čemu ji ni pustila, da bi odprla pot Marici. Se je gledala polna jeze proti oni strani, koder je zginil Stefčev, nevedoma božajoča bivola po kodrastem, lepo pobarvanem čelu.

Bivol je povohal roko nepoznane laskalke, vzdignil prednjo nogo in prestopil.

»Rada, tukaj je listek!« je zaklicala kmetica, dvignivši s tal popisan listek.

Zares, bivol je bil stopil na odpadli listek, ko je vahal omedlelo Marico.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Počravske. (Dolge.)

Toda Rada ji ni odgovarjala, mučena z novim nemir, imela je neko slutnjo, da ta nova žrtve klisurske katastrofe, ki je dospela danes z Balkana in katero je Stefčev šel tako hrabro izdati, njej ni bila tuja, da je to bržkone on in pri tem se ji je tiskalo srce z neizrekljivim nemir in strahom.

»Glejte, kako dirja ta bosa deklica!« je rekla Stajka, ko je obstala ter pokazala z roko malo deklico, ki je dirjala preko livade.

Bila je to Marica. Utrujeno dete se je vračalo, ko se je nekoliko ur zaman trudilo poizvedovati, kje se nahaja doktor Sokolov. Sedaj je z veseljem zagledala Rado, edino bližnjo osebo Bojčevo, ki ji zamore pomagati. Dasi-ravno se je spominjala Bojčevega naročila, je Marica vendar čutila, da ji Rada ni nevarna, da je Bojčo gotovo pozabil, da se ni tudi nje spomnil in da ji torej zamore zaupati vse.

Rada ji gre nasproti.

»Pojdi sem, pojdi, Marica, kaj delaš?«

Deklica obstane pri njej, se ogleda bojazljivo okrog in vpraša:

»Kaka Radka, ali veš kje je doktor?«

»Sokolov, Marica? Ne vem... Ali je kdo bolan?« Marica je zbegana molčala.

»Kaka, kdo te pošilja k doktorju. Ali je kdo bolan?« je ponovila vprašanje Rada.

»Ne, Kaka Radka, poslal me je bača...«

Boj...«

Marica je prestrašena umolknila.

Toda Rada jo je razumela... Malo je manjkalo, da ni omedlela in plaho se je ozrla.

V tem hipu je prišel Stefčev, ki je uprl svoj roparski pogled v Marico. Bil jo je zapazil, ter se vrnil za njo.

»Kaj držiš tu v roki, deklica?« jo je vprašal.

Marica obledi. Prestrašena se umakne nazaj, ter skrije roko za hrbet.

»Daj mi ta papir, dekle, hočem videti, kaj je to?« reče, ter pristopi k njej.

Deklica je zacvilila, kakor znorela, ter zbežala preko livade proti rožnatemu sadniku.

Temen sum se porodi v Stefčevi glavi. Slutil je, da je oni listek obsegal neko važno skrivnost, s katero je zbežala prestrašena deklica. Vedel je, da je to hči deda Stojanova... Čemu je iskala Rado in od koga je prinesla listek v takem času? Ali ne od Ognjanova? Ali ni on oni puntar, ki je prišel iz Balkana? Pri tej misli se mu je lice ožarilo od zlokobne radosti in stekel je za Marico.

Rada je vzdihala in prestrašena sledila z očmi Marici, katera zagledavši pastirja pri sadniku, se je obrnila, hoteč zbežati na drugo stran. Na ta način je sama prihitela v roke Stefčevu, ki ji je tekel nasproti.

Marica je videla novo nevarnost; znovič je zavriskala, kakor bi prosila pomoči zoper krutega sovražnika...

Stajka, vsa zbegana, je gledala, kaj se godi pred njenimi očmi. Ni si mogla domisliti, čemu bi potreboval Stefčev ta papir, toda na Radinem licu je čitala, da ta papir ne bi smel priti v roke tega človeka. Brž ko je to zasvetilo v njenih možganih, je lahna kakor srna

bilo hroščev kmalu konec in bi drevje toliko ne trpelo pred njimi. Tako bi imeli vsak svoje — oni bi imeli odpustke, ki si jih žele — mi bi pa bili hroščev rešeni, kar si prav tako želimo, kakor da bi bili rešeni hroščev — črne sorte, ki glodajo občino.

DNEVNI PREGLED.

Slovenski klerikalci in uradniki. Pred vso avstrijsko javnostjo stoje danes do skrajne sramote razkrinkani slovenski klerikalci. Njih nastop v uradniškem vprašanju je iznova potrdil, da svoje klerikalce še vedno pod vplivom in komando onega Sušteršiča, ki je izjavil, da uradniki žro, žro in zopet žro! Klerikalce seveda nič ne moti, da je nekdanji advokat Sušteršič danes tudi uradnik in to celo visok uradnik kot deželni glavar, da torej tudi uradnik Sušteršič žre, žre in zopet žre! A vendar so tudi s svojim nastopom proti uradništvu klerikalci v državnem zboru dokazali svoje prirojeno sovražstvo do uradništva. To svoje sovražstvo so jasno pokazali pri glasovanju o manjšinskem predlogu češkega socialnega demokrata dr. Šmerala, ki je predlagal, da se pri nastavljanju uradništva ne sme ozirati na narodnost, vero in pa politično prepričanje. Ta predlog je posebno za nas Slovence izvanredne važnosti, ker doslej je bila slovenskemu uradniku vedno največja zapreka pri avanzmaju dejstvo, da je Slovenec. Na ta način imamo danes razne Elsnerje, Luschane, Hotschewarje, Boschke in enake v svoji sredi! Nemci so hitro spoznali nevarnost tega predloga ter nastopili proti njemu, ker so vedeli, da proti sprejetju te zakonske določbe nevarnost doslej privilegirani protekciji nemškega in zapostavljanja slovenskega uradništva. Nemški Nationalverband se je z vso silo uprl temu predlogu in glasoval proti njemu. **Z Nemci pa so glasovali tudi slovenski klerikalci ter dokazali, da jim je vedno še premalo Elsnerjev, Belarjev, Luschanov v deželi!** Toda predlog je bil vseeno sprejet in slovenski klerikalci so ostali z Nemci v manjšini! Slovensko uradništvo sedaj vendarle lahko spozna, kdo so to slovenski klerikalci, ki se zavzemajo z Nemci zato, da bi bila slovenska narodnost zadržek pri nastavljanju in avanzmaju. Ni dosti, da jim je očital njih načelnik Sušteršič brezdelje in zato dobro plačo, ki se pa ne da primerjati niti od daleč s plačo onega Sušteršiča, ki danes tudi žre, sedaj so jim hoteli še škodovati zato, ker so Slovenci, ker se upajo to tudi javno izpovedati! Wolf, Markhl, Wastian, Sušteršič, Krek, Vrstošek proti narodnemu uradništvu, to je tako lepa družba, da jo mora vse slovensko uradništvo iz dna duše zaničevati!

Se nekaj o himnah. Prijatelj našega lista nam piše: Popolnoma se strinjam z vami, kar se tiče vaše notice o himnah. Mi smo zelo čudni ljudje. N. pr. se lahko vidi, kako dajejo ljudje nemški kapeli po petaku, da zaigrajo sokolsko himno. To je ponižanje za himno. Kaj ima Skolstvo od himne — ako gredo petaki v nemški žep. Ali bi ne bilo mogoče omejiti tako neumno potratnost. Resni in trezni narodi ne delajo takih stvari. Naše sokolske organizacije in narodna društva potrebujejo dela in podporne pa ponočnih himen. Vsak pameten človek bi moral spoznati, kako zavoženo je tako narodno gospodarstvo.

Ogrski parlament — umirajoči lev ali crknjen pes. Ogrski bečar grof Tisza, predsednik poslanske zbornice je v svojem govoru v parlamentu razžalil Jugoslovane. Seveda se ne bo radi besed, ki jih izpregovori v senci bajonetov in družbi policajev kak Tisza nikdo posebno razburjal, a Tisza je dobil svoj odgovor na odprti dopisnici, kjer je napisano: ogrski parlament ni umirajoči lev, ampak crknjen pes! Jugoslovanski čevljar. Pisec te karte bi moral še naznaniti, da je grof Tisza oni konjedec, ki čuva tega crknjenega psa!

Koliko časa potrebuje razglednica od justične palače do Učiteljske tiskarne. G. Ribnikar se nam je zahvalil za neki pozdrav, ki smo mu ga poslali. Razglednica — na kateri je naslikana justična palača — nosi naslov: »V preiskovalnem zaporu 16. V. 1912. Ta razglednica pa je prišla šele včeraj v naše uredništvo. Hodila je torej od justične palače do Učiteljske Tiskarne celih 20 dni. Mislimo, da bi bila tudi sodnijska pošta malo bolj urna.

Rada je vzela listek, ga odprla s tresočo roko in vrgla pogled nanj.

»Od Bojčar!« je zaklicala. Segla si je k srcu, tako je bila razčuljena. Listek je obsegal samo dve vrstici.

»Stopil sem z Balkana. Prinesel ali pošli mi obleko in poročila. Samo čim prej!«

Listek je bil podpisa. Rada ga je prečitala še dva, trikrat in šele potem je razvneto zapazila, da so bile te vrstice na beli strani onega pisma, ki ga je ona v onem grčnem trenutku po Borimečku poslala Bojču. S tem koscem je bilo odtrgano tudi njeno ime: Rada, napisano s svinčnikom. Solze so jo polile.

»Kaj stoji na listku. Rada?« jo vpraša Stajka.

»Živ je, sestra, živ!« je klicala Rada ganjena.

Stajka se je presrečna nasmejala. »Daskal je živ, Rada? Nu ali ti nisem rekla, da ta črna redovnica ne ve ničesar, a vendar je toliko besedičila o daskalu...«

»Bojčo živi, sestra, živi!... Povej Kaki Ginki, da mi je prišlo slabo in sem odšla... Toda o listku ne črni niti besedice.«

In krenila je proti naročnikom.

X.

Ljubezen — junaštvo.

Devi je bilo pred vsem drugim treba, da se je zavedla ter se urno odločila. Skrila se je v bližnjo goščavo, ki jo je zakrivala ljudem ter začela napeto preiščevati svoj položaj. Bojčevo življenje je viselo na lasu, a on o tem ni imel niti slutnje; brezdomno je bil Bojčo oni človek, ki ga je videla ciganka... Da, da, on;

Tiskovna tožba proti »Slovincu«. Župan dr. Ivan Tavčar je včeraj vložil tiskovno tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovincu« radi znanih napadov na njegovo osebno čast.

Povodim otvoritve jugoslovanske umetniške razstave je imel, kakor smo poročali kralj Peter daljši nagovor. Izjavil je med drugim: »O talentih jugoslovanskih umetnikov, zadobil sem že tekom prve razstave v Belgradu najsimpatičnejše mnenje.« Urednik državnega časnikarstva urada Talatov je dobil ta kraljevski govor v redakcijo in razmnožitev ter iz hudočnosti napisal ob robu k gori omenjenim besedam: »ki pa ni prav nič merodajno.« Pisar pa, ki je prepisoval ta govor, je dostavil uredniku pridjal v tekst kraljevskih besed, tako da je časopisje prineslo uradno poročilo o kraljevih besedah tako; najsimpatičnejše mišljenje, ki pa ni prav nič merodajno. Radi te netaktnosti je ministrstvo odpustilo urednika Talatova.

IV. jugoslovansko umetniško razstavo v Belgradu je posetilo tekom prvih štirih dni 2500 oseb.

Poraz socialno - demokratijskih centralistov. Pri volitvah v brnsko okrajno bolniško blagajno so doživeli centralisti velik poraz, proti češkim socialnim demokratom so ostali v veliki manjšini.

Ločitev zakona — klerikalne intrige. (Iz pred civ. sodišča.) M. Globočnik in njegova žena sta bila poročena že 16 let in imata 6 otrok. Naenkrat pa se je ženi zazdelo, da ne more pri svojem možu več živeti. Trdila je, da grdo z njo ravna. Globočnik je ugleden mož župan v Voglem, načelnik gasilnega društva (pri zadnjem požaru v Senčurju je dobil male opekline) sploh se vidi, da je dober gospodar. Po svojem prepričanju je naprednega mišljenja. Njegova žena je iz premožne hiše, njen oče je bogat posestnik, 84 let stara gorenska korenina. Ona je njegova edina hči in bo po njem vse podedovala. Klerikalna prevadnost je zapazila, da bi prišlo vse v napredne roke — zato je boljše, da se žena loči od moža. Globočnik je prošil ženo, naj se vrne, toda ona neče — na vsak način hoče ločitev. Glihali so pred sodiščem — nazadnje bi se bili kmalu zaradi ene postelje razdrli — no nazadnje se je ženi ustreglo. Pravijo, da tiče za tem klerikalne intrige, tudi pri razpravi se je tako videlo. Tako mora včasih iti narazen tudi, kar cerkev zveže.

Rakek — narodno - napreden. Včeraj so se vršile v Rakeku občinske volitve. Temeljem kompromisa med naprednjaki in socialisti je zmagala kompromisna napredna lista s sledečimi rezultati: I. razred: napred.-soc. stranka 4, klerikalci 2 odbornika, II. razred: napred. - soc. stranka 3, klerikalci 3 odbornike, III. razred: napred. - soc. stranka 5, klerikalci 1 odbornika, Podobne: napred. - soc. stranka 1, klerikalci 1 odbornika. Izmed namestnikov napredna - soc. stranka 8, klerikalci 3 odbornike, torej napred. - soc. stranka 13, klerikalna 7 odbornikov, kar znači skoraj dv tretjinsko večino napredne stranke. Boj je bil hud in živahen ter je trajala volitev od 9. zjutraj do 6. zvečer nepretrgoma. Skrutinji je trajal potem do polnoči in od zjutraj pa do popoldne naslednji dan. Župan sestavil je volilno komisijo izvemši 1 zastopnika soc. dem. stranke samo iz lastnih pristašev. Izmed 562 volilcev volilo je 526.

Umrl je v Radovljici včeraj ob pol. 5. uri nagle smrti Franc Dobovišek, notarski solitator, odbornik Rad. podružnice slov. plan. društva, tajnik zdravstvenega oddelka itd. Pogreb se vrši v petek 7. t. m. ob 5. uri popoldne. Spavaj sladko — dragi France!

Nadomestna deželnozborska volitev v Pulju. Čez tri tedne se vrši v Pulju nadomestna deželnozborska volitev. Hrvati in Slovenci kandidirajo dr. Laginjo, dočim so Italijani, ki so pri zadnjih volit. iztrgali Hrvat. I. mandat, še niso odločili za kandidate. Imenujeta se dva: vele posestnik Fabro in bivši puljski župan dr. Stanich, ki bo najbrže tudi kandidiral. Šanse za Hrvate in Slovence so jako ugodne in njihov zmaga je že sedaj zasigurana. Lahi se tega dobro zavedajo in napevajo vse sile, da bi ta mandat, katerega so poprej iztrgali Hrvatov vsled njih skrajne malomarnosti obdržali. Hrvati so zato malo bolj previdni in gledajo, da izbrisajo prejšnji madež sedaj s tem bolj si jajo zmago.

bilo je torej treba mu kmalu sporočiti nevarnost in dati mu priložnost, da se reši. Za njo, devo, to ni bila lahka naloga; polje je bilo sedaj prazno in le bašibozuki so tu pa tam korakali po njem, ko so šli za plenom... Mraz jo je spreletel ob misli, kaj ko bi jo kateri teh ogavnežev srečal? Toda ona se ne boji ničesar, kadar se gre za Bojča. Njena ljubezen hoče kljubovati vsemu svarilu usode in ljudi. Da, ona pojde kmalu, takoj... Toda on si je želel tudi obleke, razume se navadne obleke, kakoršno nosi miroljuben človek, da ne bi vzbudil suma. Preoblečen je mogel iti tudi v Belo Cerkev. To jo je oviralo. Kje ima sedaj iskati obleko in kdo se izpostavi v nevarnost, da mu da svojo, a kje naj išče to obleko, ko je pa vsaka minuta dragocena? Potem ji je zopet prišlo na um to, na kar bi imela pomisliti takoj iz početka: kje se skriva Ognjanov? V tem pismu ni o tem ničesar. Brezdomno je iz previdnosti zaupal to skrivnost Marici, naj jo ustmeno pove Sokolovu... a Marica je že odšla... Kako, da ji to ni moglo priti pred trenotkom v glavo, da bi jo bila vprašala: kje je Bojčo? Hvala Bogu, da je od Zaptija poizvedela vsaj toliko, da je monastirski dolini. Ta je sicer obširna, toda ona hoče prehoditi vso in najde Bojča — toda oh, sovražniki bržkone ne bodo čakali tako dolgo, oni dobro vedo, kje on pričakuje odgovora na svoj listek... Naj bo kakor hoče, ona ga najde, prehiti vse, značno prehiti, ker poleti kakor na krilih... Samo eno je nemogoče: obleka. A obleko zahteva na vsak način!... Bog, Bog!... in čas hiti tako urno, a ona se nima s kom posvetovati.

Vse te misli in pomisleki so hipoma z naglico elektrike spreleteli njeno glavo. Odločila

Veselica za narodni sklad dne 7. julija. Na tej ljudski veselici, ki jo prirede narodne dame na čast zaupnikom narodno napredne stranke, bo veliko tekmovaljevin v posebnem paviljonu. Pokušala se bo tu najboljša kapljica slovenske domovine, ker vsak gostilničar in vinotrzec, ki mu je na tem, da se dvigne njegov renome, bo točil svoje najboljšo vino. Ker je še nekaj prostora v tem paviljonu, prosimo, da se čimprej oglase še oni, ki nameravajo to storiti. Vino se bo tu točilo le na kozarce. — Druga stvar, ki pojde v veliki množini med obiskovalce in obiskovalke, so cvetlice. Ker se tu lahko veliko prišteje, prosimo cenjene rodoljubkinje po deželi, da naznanijo, če bi mogle za 7. julij poslati kaj cvetlic. S tem mnogo pripomorejo do lepšega gmotnega uspeha. Opozorjamo pa, da dopisov in prijav ni pošiljati na izvrševalni odbor narodno - napredne stranke, ampak izključno na »Odbor za prireditev veselice za Narodni sklad v Ljubljani.«

Samomor. Po velikih mestih se nahajajo hoteli, ki so namenjeni kot prenočišče mladim parom, toda le tedaj, ako ima »ona« knjižico. Ne sme torej v takih hotelih prenočevati vsak mlad par. Od časa do časa pride komisija v hotel pregledat in primejo vse one ženske, ki so brez knjižice. V tem oziru se zgode pogosto zelo neprijetni slučaj, kajti mogoče je, da se naleti pri tem celo na deklice iz boljših hiš, ki se na kak način rešijo z doma in pridejo za eno noč v »tak« hotel živati ljubezen. Mnogim je neznano, da »tak« hotel ni za vse, kakor da bi ne bilo pravice do ljubezni vsem enake. Tako je šla tudi natakarka Ružena Vackova v nedeljo s svojim znanecem prenočevati v tak hotel. Po noči pa je prišla komisija pregledovati... Ko je komisija stopila v sobo, je komisar napovedal deklici aretacijo. Uboga deklica pa se je tako ustrašila, da je skočila k oknu in se je vrgla na ulico. Težko poškodovano so prepeljali v bolnico.

Pijan vojak na straži. V noči dne 20. jan. t. l. je infanterist 32. pešpolka Jakob Lindner na Schmelzu na Dunaju ustrelil brata Franca in Ivana Polka. Brata sta bila pijana in sta napadla Lindnerja, ki je bil na straži. Pri pogrebu ustrelenih bratov so se vršile na Dunaju velike protivojaške demonstracije. Ves Dunaj je bil radi škandala vznemirjen. Odrejena je bila obširna preiskava, ki je spravila na dan senzačni material. Dognala je, da je Lindner, ki je bil na straži in izstrelil štiri strele, protizakonito zapustil stražnico in šel z bratom Polka pit žganje. Bil je sam pijan. Poveljnik straže, korporal Wiltz je pri preiskavi pregovoril priče, da so po krivem pričale. Jakob Lindner, korporal Wiltz in infanterist Lehner so stali radi tega v pondeljek pred garnizijskim sodiščem. Lindner je bil obsojen na 10 mesecev, Wiltz na dva meseca, Lehner pa na šest tednov težke ječe. Tako je končala ta žalostna tragedija, pri kateri sta torej popolnoma po nedolžnem zgubila dva mlada fanta svoje življenje.

Iz Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice v Ljubljani si je 622 obiskovalcev izposodilo v mesecu maju 1502 knjigi. Povprečno na dan 50 knjig. Potom nakupa in daril je prirastlo knjižnici nad 300 novih del leposlovne, kakor tudi znanstvene vsebine. Knjižnica šteje sedaj 4330 zvezkov.

Akad. tehn. društvo »Tabor« v Gradcu vljudno naznanja, da se je s 1. junijem t. l. preselilo v hišo Gartengasse 18.

Inženirski izpit sta napravila na tehniki v Gradcu v petek, 31. maja gg. Fran Fischer in Alojz Horvat. Čestitamo!

Smrt poslanca Silbererja. Zdravniška komisija v Saalfeldnu na Solnograškem je pri mrtvaškem ogledu konstatirala, da je bivši državni poslanec Silberer, ki se je ponesrečil v gorah, umrl vsled zadušitve.

Iz voza je padel. Posestnikov sin Andrej Trilar iz Drulovke je stal v pondeljek na vozu, v katerega je bil vprežen konj. Konj je nenadoma potegnil, vsled česar je padel fant iz voza in si zlomil levo nogo.

Nasilni fantje. V nedeljo zvečer je prišlo pred hišo posestnika Martina Oblaka v Vrbljenju šest fantov, ki so se pričeli pripraviti z Oblakovim sinom. Oblakova mati je hotela radi tega fante prepoditi. Toda ti so jo obmetavali s kamni, nakar je morala pobegniti. Dva kamna sta jo zadela v hrbet. Ista usoda

se je, da zapusti svoje skrivališče ter hoče pohiti proti monastirski dolini. Poprej pa je še pogledala pozornost skozi veje grmičevja proti vrtu. Pred durmi je zagledala človeka z velikim fesom, v evropski obleki iz sivga sukna. Iz početka ga je smatrala za Stefčeva, toda ne, ta je bil nižji in drugačnejši. Spoznala je, da je to slepi Kolčo. Srce ji je zatipalo od veselja, dasiravno ji je Kolčo, kot slepec, v tej zadevi le slabo mogel pomagati. Toda imela se je vsaj s kom posvetovati. Sam Bog je poslal sem Kolča.

Tu zagleda prestrašena, da je Kolčo uprav hotel prekorčiti prag in iti na vrt. Zaklicala je na vse gloro:

»Baj Kolčo, baj Kolčo, počakaj!« in slično pušici letela proti njemu.

Kolčo je začel klicanje in obstal. Rada je hipoma bila pri njem.

»Baj Kolčo!«

»Radka, tebe sem iskal,« ji reče slepec. In približavši se k njej, ji pošepeta:

»Bojčo je baje živ!«

»Živ je živ, baj Kolčo!« mu pritrdi Rada zasopljena.

»Da je baje v gorovju?« doda Kolčo.

»Ne, Kolčo, Bojčo je baje prišel doli k monastirski reki.«

Kolčevo lice se zgane.

»Kaj praviš, Radka?«

»Tam, tam, baj Kolčo, tam je sedaj... došla sem od njega listek... Zahteva obleke, potrebuje obleke, baj Kolčo... Izdali so ga Turkom, videli so ga cigani... Toda jaz poletim, da ga posvarim... ne ujamemo ga, kajti Bojča zamorejo spoznati povsod, da je eden izmed puntarjev in radi tega potrebuje obleko... Bog,

je doletela tudi Oblakovega sina in še nekega soseda, ki je hotel nasilne fante pomiriti. Razgrajati so nato otvorili na hišo pravcati bombardma in razbili 18 šip. Nebroj kamnov je padlo v sobo, kjer je bil Oblak s svojo družino. Konečno so prišli orožniki, ki so fante aretirali in jih izročili deželnemu sodišču.

Nesreča v kamnolomu. Ko je 59letni vzitkar Ivan Štepic iz Drage pri Višnji gori delal v tamošnjem kamnolomu, ga je pokopala pod seboj neka skala, ki se je odtrgala. Štepic si je zlomil pri tej priliki obe nogi in je vrh tega zadobil tudi notranje poškodbe.

Češki sokolski zlet v Poštorni pri Dunaju. Dne 23. junija prirede češki Sokoli v občini Poštorni pri Dunaju velik sokolski zlet. Dunajski Nemci že sedaj hujskajo proti temu zletu in prirede radi tega svoj »turnerski« zlet. Pričakovati je torej velikih kravalov. Namen dunajskih Nemcev je očividni. Njim ni toliko ležeče na »turnerskem zletu, ampak hočejo s svojim izletom doseči prepoved sokolskega izleta.

Umor v sodni dvorani. V mestu Cyona na Francoskem je delavec Conte med razpravo udrj v sodno dvorano in zahteval takoj neki akt. Ker sodnik ni hotel ugoditi njegovi prošnji, je potegnil za samokres in ustrelil sodnika, ki je obležal mrtev na mestu. Morilca so takoj aretirali.

Strupeno kravje meso. Mesar Dilowski iz Haja v Šleziji je zaklal kravo in razprodal meso. Neposredno na to je obolelo 70 oseb za zastrupljenjem. Dva možka in dva otroka sta že umrla. Preiskava je dognala, da je mesar kupil kravo za 140 K, dočim bi, če bi bila zdrava, stala najmanj 600 K. Mesar je izjavil, da je kupil kravo od grofa Wilczka, kar pa grof odločno zanika.

Zopet požar v Štambulju. V mestnem oddelku Štambul v Carigradu divja strašen požar. Palača justičnega ministrstva je v veliki nevarnosti.

V nedeljo, dne 16. junija t. l. kresna veselica v Hribarjevem gaju.

Vrt »Narodnega doma« je sedaj odprt in ima velik prostor za balinanje. Prvi veliki ljudski koncert popolne »Slovenske Filharmonije« se vrši v nedeljo 9. junija ob pol 8. zvečer. Ob neugodnem vremenu se vrši koncert v areni. Glej današnji inserat.

Izkaz v mestni klavnicu zaklane živine in vpejlanega mesa oziroma zaklane živine. Od 19. maja do 26. maja 1912 se je v klavnicu zaklalo 70 volov, 8 bikov, 4 krave, 159 prašičev, 213 telet, 17 kostrunov, 132 kozličev. Vpejlanega mesa 289 kg. Zaklane živine se je vpejalo 2 prašiča, 32 telet, 9 kozličev, 2 govedi z malim zobom.

Loterijske številke. Praga: 89, 9, 73, 20, 52.

DRUŠTVA.

Veselica šentpeterske podružnice Ciril-Metodovih podružnic se vrši danes zvečer v »Iliriji«. Pridite vsi! Več povejo lepaki.

V zadnjem trenutku je dospelo iz Opatije brzojavno poročilo, da pride na današnjo veselico tudi velik morsk rak.

Javna telovadba in veselica telovadnega društva »Sokol« v Šiški. Danes popoldne ob 4. priredi telovadno društvo »Sokol« v Šiški javno telovadbo spojeno z veselico na prostornem vrtu gostilne g. Štefica. Izletniki in prijatelji Sokolstva, ki tako radi prihajate v narodno Šiško, posetite to veselico v mnogobrojni številki! Obeta se veliki užitek, zlasti ker so mladi telovadci v zadnjem času jako napredovali. Na zdar!

Telovadno društvo »Sokol« v Štepanjivasi je moral vsled slabega vremena preložiti svojo veselico na nedeljo, dne 9. t. m. Ker je naš Sokol še mlad in ima izvojevati še težak boj v svoji občini proti sovražnikom, je pač dolžnost vsakega naprednjaka, ki ima priložnost, da se udeleži te veselice. Ljubljancem ki tako radi polet v ljubljansko okolico in podpirajo naprede gostilničarje, naj store svojo dolžnost ter pridejo v nedeljo popoldne ob 3. uri k bratu Ivanu Bricelju, kjer napravi Sokol svojo veselico. Na sporedu so skupine 17 telovadcev, burka »Mutasti muzikant«, šaljiva loterija, streljanje na dobitke itd. Pričakujemo obilne udeležbe. Na zdar!

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu priredi v nedeljo, dne

Bog... a čas tako hiti.

Dokler je Rada tako pretrgana in z jokaljočim glasom dajala izraz svojega strahu, je Kolčo že našel temu pomoč.

»Obleka bo, Radka,« je dejal.

»Ah, baj Kolčo, povej... Kje doblim obleko?«

»Tu blizu, prijateljevi hiši...«

»Baj Kolčo, le čim prej...«

»Počakaj tu za minuto.«

In Kolčo urno odide.

Rada, skrita pod streho, je nestrpljivo čakala. Pretekli sta komaj dve minuti, toda njej sta se zdeli dolgi kakor dve uri. K vsemu temu se je pridružil še strah, da ne bi vnišl kdo na vrt in ne videl je tako same in tako razčuljene.

Trpela je muke in vzdihala.

V tem hipu se je prikazala deklica s culjo v roki.

Slepec je zavil vanjo fes, dolgo suknjo in hlače iz sivga sukna. Te reči je pred dvema, tremi minutami še sam imel na sebi.

Njegova dobra duša se je pobrinila še za dve reči, na kateri je Rada v svoji zbeganosti pozabila: k obleki je priložil še hlebec kruha in sto grošev, spravljenih v vrečko.

Toda Rada ni pogledala v culjo; vzela jo je od deklice ter zdrižaje krenila proti severnemu naročniku.

»Moj Bog, moj Bog!« si je govorila z grenkobo, »on me noče niti videti več; s čem sem mu toliko pregrešila?... A jaz ga ljubim.«

Kakor smo rekli, je polje bilo prazno. Izmed Bolgarjev si nihče ni drznil oditi dalje od mesta, kajti tu pa tam so se prikazovali bašibozuki... a za deklico, a vrhu tega še samo, je bila nevarnost še tem večja in groznejša.

9. t. m. ob 5. uri popoldne na vrtu restavracije g. Windischer-ja v Kandiji vrtno veselico. Vzpored: koncert godbe sl. meščanske garde novomeške, javna telovadba novomeškega »Sokla«, srečlovo, šaljiva pošta itd. Z ozirom na prepotrebno našo šolsko družbo je želeli obilne udeležbe od strani cenjenega občinstva iz mesta in okolice.

Družbi sv. Cirila in Metoda je darovala rodbina Kranjčeva 10 K mesto venca na krsto pok. gđc. Ivanki Jelenovi v Ratečah. V poznavno neke tožbe je prejela družba po g. v. Mermolji, podružničnemu blagajniku v Mirnu pri Gorici 20 K. G. Franjo Lamprecht v Beljaku je poslal 30 K nabranih na ženitovanju g. Jos. Drogeniga in gđc. Emilije Lamprehtove v Kumeni na Stajerskem. G. Josip Zarnik, trgovec z vinom v Krtni je daroval ob svoji poroki z gđc. Metko Alešovo 15 K. Na odhodnici gosp. asistenta Prudiča v Krškem se je nabralo za Družbo 20 K 40 v, vsoto je nakazal g. Avgust Sedlar, c. kr. fin. konc. v Krškem. V spomin pok. odvetniku g. dr. Brenčiču je poslal g. dr. Ivan Dimnik, odvetnik v Krškem 15 K. Spoštovani rodoljub g. Ivan Čelesnik je podaril dvokronačo z opominom: »Prvo dvokrono krasno blestečo — vrže naj vsakdo Družbi v vrečo!« Gđc. Angela Kernova iz Cerkljan je darovala ob svoji poroki 10 K. G. Fr. Toplak v Ptuj je poslal 20 K, katere so zložili gg. dr. Fr. Jurteia, dr. Ant. Brumen, dr. Bela Stuhec in Fr. Toplak po 5 K mesto venca pri pogrebu pok. c. kr. sod. svetnika g. Josipa Rotner v Mariboru. Iskrena hvala! G. Makso Zaloker je izročil družbi sv. Cirila in Metoda zopet 66 K od prodanih drož. G. Zaloker je dal Družbi v dobi štirih let lepo svoto 499 K 50 v od prodanih drož. To tvrdko priporočamo kar najtopleje.

Razpis nagrade za mešan zbor. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi letošnje leto svoje 25letnico in priredi dne 8. septembra 1912 veliko narodno slavnost na Proseku pri Trstu. Za to priliko rabi društvo krepak mogočnega mešan zbor, s poljubnim — če možno domorodnim besedilom. Bil naj bi to zbor v treh stavkih. V V ta namen razpisuje nagrado 50 K. Skladbe, mešani zbori naj se pošljejo nepreključno do 10. julija 1912 na naslov »Pevsko društvo Hajdrih« na Proseku pri Trstu, katero izroči nato skladbe posebnemu iz odličnih slovenskih glasbenikov sestavljenemu jury. Skladbe naj bodo v posebnem kovrtu s posvetilom, ime skladateljevo pa v drugi kuverti z enakim posvetilom. Nagrajena skladba ostane last »Hajdriha«, nenagrajene pa se vrnejo.

V nadi, da se gg. slovenski skladatelji odzovejo sicer skromnemu razpisu, bilježita za odbor pevskega društva »Hajdrih« na Proseku — A. Gorjup, t. č. predsednik. — F. Kenda, t. č. tajnik.

»Zveza slovenskih odvetnikov« v Ljubljani. Občni zbor »Zveze slovenskih odvetnikov« se vrši dne 15. junija 1912 ob 6. zvečer v mestni posvetovalnici v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu, 2. poročilo o justičnih razmerah v posameznih deželah, 4. volitev odbora, predsednika, 8. odbornikov, in 12. preglednikov, 5. slučajnosti.

Gg. privatni nastavljenici. Vposlane pole za nabiranje podpisov blagovolite nemudoma doposlati izpolnjene, na katero koli podpisano stanovsko društvo. Najkasneje do petka zjutraj. — Združene org. trg. in priv. nastavljenicev.

Slov. trg. društvo »Merkur« je priredilo v nedeljo s svojim pevskim zborom izlet v Tržič na Gorenjskem. Skrajno neugodno vreme ni ostrašilo lepo število izletnikov, ki smo z jutranjim gorenjskim vlakom odrinili z južnega kolodvora. V Tržiču smo ogledali skoro novo, moderno urejeno tovarno čevljev Kozina et comp. in koj nato še veliko Gassnerjevo predilnico. Obakrat so nam bili na razpolago razkazovalci, s kojih pomočjo smo lažje proučili tovarniške naprave. Tudi sta nas prijazno spremljala gg. Kozina in Gassner. Po okusnem obedu v Lončarjevem hotelu smo si ogledali Tržič, potem pa smo se zbrali v dvorani gostilne pri Bastlji, kjer smo imeli priliko pozdraviti svoje tržiške stanovske tovariše. Društveni pevski zbor je prednašal več lepih zborov. Ugajal je posebno Devov »Tih veter« in težka Vilharjeva skladba »Na vrelu Bosne«. Za smeh je skrbel g. Brinšek s svojimi kupleti. Žal, da smo morali prehitro nazaj v Ljubljano. Vračali pa smo se z zadovoljstvom nad izletom, ki je bil poučen in zabaven. — Izletnik.

Izpred ljubljanske porote.

DVA NEDOLŽNA TIČKA.

Mesar France Novak se je dne 31. decembra l. l. vračal zvečer proti domu na Savo pri Jesenicah. Kar ga dva neznanca nepričakovano napadeta, podereta na tla, mu ukradeta denarnico, v kateri je bilo nekaj nad 5 K denarja, pobijeta še malo po glavi in nato zbežita. Ko je France Novak, ki je bil vsled napada zelo prestrašen prišel zopet k sebi, je vstal in neznanca sledil, katera so pozneje tudi orožniki vjeli. Napadalca sta bila brezposelna delavca Janez Theurmann iz Pöllinga in Rudolf Kaiser iz Gradca. Oba sta bila že večkrat predkaznovana in ničesar bolj ne sovražita kakor delo. Tembolj pa ljubita kljub svoji mladosti, beračenje se vlačita kot taka nepreostano naokoli. Če ne moreta dovolj denarja priveržati, si ga prilastita na drugim potom. Na Silvestrov večer lanskega leta sta na Jesenicah zapila ves denar in odšla nato proti Savi, kjer sta oropala potem Franceta Novaka. Seveda oba obtožena nočeta ničesar slišati o kakem napadu na Novaka, ampak izjavljata, da sta popolnoma nedolžna. Ko sta prišla na Savo, sta našla nekega človeka (Novaka) ležati na tleh, ki je tožil, da mu je »nekdo« ukradel denarnico. Pomagala sta mu celo nekaj časa iskati denarnico, ker je bil sam preveč »pijan«. Obtoženca sta mnenja, da je Novak sam padel radi pijanosti na tla,

se pobil in zgubil pri tej priliki tudi denarnico. dočim se Novak čisto dobro spominja, da sta ga Theurmann in Kaiser napadla in oropala. Novak je bil takrat tudi popolnoma trezen, ker ni spil več kakor dva vrčka pive. Takoj po napadu je ves dogodek povedal Ivanu Krivicu, ki stanuje pri njem. Porotniki so potrdili vprašanja glede tatvine, beračenja in vlačugarstva, zanikali pa vprašanje glede nasilnega roba, narkar je sodni dvor obsodil oba obtoženca na dva meseca težke ječe in dovolil, da se pozneje izročita prisilni delavnici.

Strašen požar v Carigradu.

Carigrad je zopet zadela strašna katastrofa. V nedeljo je začelo sredi mesta nenadno goreti. Ogenj se je v par minutah razširil daleč naokoli in je povzročil po vsem Carigradu strah in grozo. Požar je zavzel tako velikanske dimenzije, da je bil ves Carigrad v dimu. Na stotine gasilnih društev je bilo na delu, a vse zaman. Požar je neovirano opravljal svoje delo. Hiša za hišo se je podirala, mošeje so padale, šole so se podirale. Število pogorelih hiš se giblje med 1000 do 2300. Žrtev požara je postalo šest mošev in pet mohamedanskih šol. Tudi tri kopališča so bila popolnoma uničena. Mohamedansko semenišče in mošeja sultana Ahmeda sta popolnoma v razvalinah. Glavno poslopje živinozdravniške visoke šole so še v pravem času rešili z velikanskim naporom in žrtvami. Kakor pri vsaki veliki nesreči, tako so se tudi tu pojavili za časa najhujšega ognja na vseh koncih in krajih razni sumljivi elementi, ki so hoteli izkoristiti zmešnjavo in so plenili in kradli, kjer so le mogli. Policija je aretirala pri tej priliki nebroj tatov, več jih je bilo na mestu ustreljenih. V ognju je zgubilo tudi zelo mnogo ljudi svoje življenje. Škoda je naravnost strašna; znaša skoro štiri milijone frankov. Po ulicah in cestah je ustavljen ves promet, ker je vse v razvalinah. Po mestu kroži na tisoče vojaštva, ki vzdržuje mir in red. Požar še vedno razsaja.

V tork se je pojavil požar tudi v grškem oddelku Carigrada, imenovan Pera, kjer je bilo uničenih nad 40 hiš.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

NASILJE NA OGRSKEM.

Budimpešta, 5. junija. Tisza je nadaljeval tudi v današnji seji poslanske zbornice z nasilji. Ko je prišel v zbornico, ga je opozicija pozdravila z najhujšimi psovkami. Tisza pa si je napisal vsakega poslanca, ki je demonstriral; ko je bil kraval najhujši je pridrla v zbornico zopet policija, ki je s silo začela metati iz dvorane opozicionalne poslance po ukazu predsednika. Ko je policija zmetala poslance iz zbornice so tudi ostali člani opozicije zapustili dvorano z glasnim protestom. Večina, ki je ostala sama je nadaljevala potem dnevni red in rešila honvedsko predlogo.

Budimpešta, 5. junija. Položaj v mestu je jako nevaren, prebivalstvo je izvanredno mirno, a vse kaže, da se pripravlja nekaj velikega. Veliko poslancev opozicije bo šlo po deželi, prirejat shode, da poduče prebivalstvo o dogodkih v zbornici. Tudi socialna demokracija se pripravlja na bodoče dogodke. Položaj je po vsi deželi skrajno resen.

Dunaj, 5. junija. Češki socialni demokratje so stavili interpelacijo glede dogodkov v Ogrskem parlamentu, ter vprašali vlado, ako smatra brambno reformo kot zakonito rešeno, obenem protestirajo proti uporabi skupne armade v protiljudske svrhe.

RUSINSKA OBSTRUKCIJA.

Dunaj, 5. junija. Rusini so izjavili, da ne sprejmo nobenih nadaljnjih kompromisnih pred-

logov glede rusinskega vseučilišča, ako se njihovim zahtevam ne ugotovi v celotnem obsegu. Obenem izjavljajo, da po službeni pragmatiki državnega uradništva prično obstrukcijo v plemunu, katero zaneso tudi v vse važnejše odseke. V proračunskem odseku izvajajo Rusini že skozi dve seji obstrukcijo z obstrukcijskimi govori, ter tako preprečijo vsako sklepanje. Tudi današnja sejo proračunskega odseka so onemogočili Rusini s svojo obstrukcijo.

VOLILNI NEMIRI V BELGIJI.

Bruselj, 5. junija. Položaj v celi Belgiji, posebno pa v francoskih provincih je skrajno opasen. V francoskih provincih prevladuje revolucionarno gibanje in to ne samo med delavstvom, marveč tudi med naprednim meščanstvom. V Bruslju se je pripetilo včeraj in sčoi po več krajih, da je napadla množica policijo in orožništvo. Prišlo je na več krajih do krvavih spopadov. Množica je napadla tudi več samostanov, ki jih mora stražiti vojaštvo.

TAT POSLAL ČEK ZA 91.645 K NAZAJ.

Trst, 5. junija. Tat, ki je borzemu posredovalcu Hirschu ukradel ček za 91.645 K, je danes Hirschu poslal ček na ta način nazaj, da je ček vrgel v poštni nabiralnik. Tat se je prepričal, da čeka ne bo mogel spraviti v denar. Pridržal si je samo 60 K, ki so bili v zavitku.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Piano v dobrem tonu se ceno proda. Ra-deckega cesta 2., I. nad. 393—1

Hiša z vrtom v Novem Vodmatu št. 81 se takoj proda. Naslov pove »Prva anočna pisarna«. 385—1

Hiša z velikim vrtom in dobro ohranjen glasovir se takoj proda. Natančneje v »Prvi anončni pisarni«. 372—4

Širite, kupujte in naročajte „Dan“! Prijavljajte nove naročnike!

Štampilje
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Stari trg št. 20.
Ceniki franko.

V nedeljo, 9. junija na vrtu „Narod. doma“, ob slabem vremenu v areni

ljudski koncert

popolne Sl. filharmonije
Začetek ob pol 8. zvečer
vstopnina 40 v za osebo

Specialna trgovina
finih ročnih del
TONI JAGER
v Ljubljani, Židovska ulica 5.
Predtiskarija. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje.

Dobro idoča
gostilna
ki se nahaja v večji obrestujoči se hiši, na prometnem kraju v Ljubljanski okolici, se pod izredno ugodnimi denarnimi pogoji **proda**.
Pojasnila v posredovalni pisarni
Peter Matelič v Ljubljani
Škofja ulica 10. — Telefon 155.

V kavarni Central
vsak dan vso noč
KONCERT
nanovo došle priljubljene tamburaške damske kapele „CENTRAL“.
Z velespoštovanjem
Štefan Miholič, kavarnar.

Simon Praprotnik
stavbeni in pohištveni mizar
V Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.
priporoča p. n. odjemalcem (posebno že onim v južnejših krajih) svojo veliko zalogo
lomar za led
v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, delikatesne trgovine itd. 218
Cene najnižje. Postrežba točna.
Ceniki zastoj in poštne prosto.

Kraljica je brez obotavljanja vstopila in se namenila naravnost k mizi. Skoro se je sklanjala nad ležečim Passavantom. Ko se je vzravnila je s temnim glasom, naznanjajočim vse najhujše, vprašala Saitana:

— Kaj ste storili z njim?
— Uspaval sem ga madame, je odgovoril Saitano in glas se mu je tresel.
— Uspaval si ga... In kaj nameravaš sedaj z njim?

Saitano je čutil, da more v tem trenutku postati vse izgubljeno, ves trud zastoj. Stopil je urno pred kraljico in padel na kolena.

— Veličanstvo, je prosil, vi sami ste mi ga izročili, spomnite se... In gospod Bois Redon ga je prinesel k meni na rami...

— Jaz? se je začudil trepetajoči orjak.
— Izročili ste mi ga in volja višjih moči ga je določila, za moje Delo, zakaj od sebe je prišel nocojšnjo noč k meni in si poiskal svoje mesto.

Po kratkem prestanku je nadaljeval:
— Madame, dvanaest let mi obljublja svojo pomoč. Dan velike izkušnje je prišel. Vse je pripravljeno in me čaka...

Trojica je kakor v potrjenje zopet zupila.

— Tri žive sem potreboval in mrtvega; vse imam, mrtvi je prišel, ne da bi ga klical. Madame, to noč lahko izpolnite svojo dvanaestletno obljubo...

Kraljica je vzdignila glavo in s čudnim glasom vprašala:

— In kaj naj storim?

sobo; tu se je kraljica hipoma ustavila in vprašala Saitana:

— Ali mi moreš pomagati z nadnaravnimi močmi? Usodo moram popraviti, ali človeška znanost je odpovedala. S katerimi močmi imaš več stika, z božjimi ali s peklenjskimi?

Saitana je preletel obličje upanjapoln smehljaj. Upal je, da z govorom premoti kraljico in da ne bo silila dalje.

— Madame je začel. Govorite mi o božjih in o satanovih močeh, o Bogu in o Satanu. Vaš govor, vaše vedenje, vaš glas, vse izraža, da pripisujete prvemu moč nad Dobrim in drugemu moč nad Zlo. Hotel bi vas pa vprašati, kje končuje dobro in začena Zlo. Ali je mogoče potegniti črto med obema? Ali je božje kraljestvo natanko ločeno od satanovega kraljestva? Ali so ljudje resnično deljeni v dve skupini, v pripadnike pekla in one nebes? Madame, zakaj vprašujete po dveh bitjih, od katerih s trepetom pričakujete pomoči. In potem mene. Nočem tajiti, da bi ne bilo enega ali drugega, nasprotno, mogel bi dokazati njih eksistenco z matematično natančnostjo. Ali kje so? Kako je mogoče priti z njimi v stik? Madame, človeštvo je vladano od grozne zmote, ali ljudje kakor vi, bi se morali povzpeti nad to zmoto. Niti peklo niti nebo ne moreta pomagati človeku in ta resnica bo morala preje ali sleje razsvetliti ljudstvo.

V sobi je za hip zavladala gluha tišina. Saitano je skušal na vsak način pridržati kraljico, da ne bi silila dalje. S strahom je tudi pomislil, da se mu plemič na mizi more vsak hip vzdramiti iz omotice. Napenjal je ušesa

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registr. zadruga z neom.

obrestuje hranilne vloge po

4¹/₂%

zavezo v Ljubljani

brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: 20 milijonov.

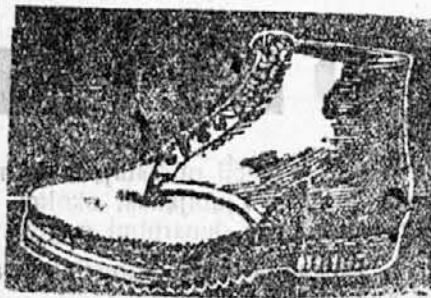
Popolnoma varno naložen denar.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih golsserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

„DAN“

se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

IV. RAVNIHAR,

urar, trgovec z zlat-
nino in srebrnino **Ljubljana**

Sv. Petra cesta št. 44.

Ker sem z večjo švicarsko tovarno ur stopil v ožjo trgovsko zvezo, mi je mogoče postreči slav. občinstvu z najfinjšimi precizijskimi švicarskimi urami s svetovno znanimi znamkami n. pr.: Glashütte, Schaffhausen, Omega, Seland Intakt itd. po najnižjih cenah. — Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeno uro jamčim. — Lastna delavnica za popravila in vsakovrstna v mojo stroko spadajoča nova dela. — Postrežba točna in cena.

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah

po 6 vin. izvod:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANŠEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
ŠTRKOVIČ, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Špecerijška in delikatesna trgovina, žgalka za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.
Specialiteta! **Žgana kava.** **Specialiteta!**

Posebna mešanica . . . kg K 480 || Kavarska mešanica . . . kg K 4—
Ljubljanska mešanica . . . „ 440 || Tržaška mešanica . . . „ 360

Na vogalu Resljeve ceste **vinarna**. Odprta ob delavnikih do 9. zvečer, ob praznikih dopoldne.
Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnat in dunajske klobasice.

Po nizko reducirani ceni

prodaja

„Angleško skladišče oblek“

spomladanske obleke za gospode, dečke in otroke, ter najnovejšo konfekcijo za dame in deklice.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Kavarna Leon
Celo noč odprto
Celo noč odprto

Del. glavica:

K 8,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad

K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4¹/₂%

— 478 —

ali ničesar ni bilo čuti. Le Bois Redon je momljal trepetaje svoje molitvice. Kraljica se je oprla na naslonjalo, stala in mirno poslušala Saitano.

— Madame, je nadaljeval. Dvoje bitij si deli vladarstvo sveta, in oba sta enako lepa, enako mogočna, enako blesteča: Bog kakor Satan, oba princa vekovečnega stvarstva. Satan je podlegel in odkazano mu je bilo mrko kraljestvo. Bog pa kraljuje v zmagovalstvu. Edino vprašanje, ki obstoja za človeka je, izvedeti kaj hočeta od njega. Satan hoče dobro! Bog pa, esenca egoizma hoče dobro le za se samega. Sladke in prijetne misli prihajajo od Satana. On ljubi srečo. Veselje je njegovo spremstvo. Bog pa nam daje so-vražne misli in nas navdihuje z zaničevanjem do sreče. Kje je naš pravi gospod, madame? Ali je oni, ki nam žuga, ki nas kaznuje, ki nam ukazuje trpeti, kakor da ni človek ustvarjen za drugo, nego za trpljenje in v pogubo? Ali tisti, ki objokuje v globočinah temen del, ki mu je bil odvzet, ki objokuje našo nesrečo, ki misli kakor mi, ljubi kakor mi in si prizadeva lajšati našo bol? Jaz sem volil za se, madame. Moj Bog je satan! Satan, ki mi šepče, ki mi kriči, da je naše življenje sladko in da je moramo izrabiti. Satan, ki ne smatra bolečine za sredstvo prerodenja, Satan, ki ne zahteva od mene, da bi bil njegov suženj in njegov oboževalec od vekov na veke. To je pravi in edini Bog, madame! Pravijo, da sem izvržek iz njegove družbe. Res je, in na ono uro, ko postanem resnično bitje pekla, ko bom vzprejet v družbo njih, ki napolnjujejo svet in iščejo

— 479 —

sreče, na tisto uro madame čakam z nestrpnostjo; moja slava bo takrat dopolnjena.

Saitano je hipoma prenehal. Zazdelo se mu je, da čuje šum. Ali bilo je le mrmranje Redonovo.

Izabela je naslanjala glavo v dlani in strmela pred se. Gotovo ni sledila smislu Saitanovega razlaganja, le posamezne so zvenele v njenem ušesu. Njena misel ni ljubila takih pogovorov in njena glava je bila daleč od čarodejevega sveta. Ustnice so se zaničevalno skrivile, guba se je zarežala na čelu, in z bleskom v očeh je počasi izpregovorila:

— Že mi je vseeno, Bog ali Satan, nebo ali peklo. Jaz ne maram nobenega gospoda nad seboj... Pridi čarodejec. Mrzi me v tej praznoti, zakaj me pustiš tu stati. Nove misli so se rodile v moji glavi, med tem ko so tvoje besede polnile moja ušesa.

— Madame, se je prestrašil Saitano, govorite, pripravljen sem poslušati...

— Idimo od tod, takoj izveš vse!

Kraljica je krenila proti tretji sobi...

Saitano je pobledel, ali že se je odločil. Naglo se je postavil pred vrata in ji zastavil pot. Izabela je namršila obraz in pomignila. Bois Redon je stopil naprej in kričnil:

— S poti, peklenski izrodek! Zdelo se mi je, da se obotavljaš peljati nas dalje.

In ko se Saitano ni premaknil od vrat, ga je kratko odrinil na stran in jih odprl. Vstopil je ali v istem hipu tudi prestrašeno skočil nazaj. Iz sobe je udaril pretresljiv krik obsojene trojice in turobno odmeval po praznih sobah.

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
:: odvisnem dnevniku ::

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.